

ת"פ 27278/03/11 - מדינת ישראל נגד מרדכי קבז-קשני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 27278-03-11 מדינת ישראל נ' קבז-קשני

בפני כב' השופטת חנה מרים לומפ

המאשימה מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים

נגד

הנאשם מרדכי קבז-קשני

גזר דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום הכולל תשעה אישומים המייחסים לו 8 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), עבירה של זיוף בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא לחוק ועבירה של שימוש במסמך מזויף לפי סעיף 420 לחוק.
2. ביום 1 בספטמבר 2014, לאחר שמיעת ראיות, החלטתי לזכות את הנאשם משלושה אישומים, כך שהוא זוכה מעבירה אחת של קבלת דבר במרמה ומעבירה של זיוף ושימוש במסמך מזויף, והורשע בשש עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.
3. כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין, הנאשם עמד בראש עמותת "המלאך גבריא" (להלן: "העמותה"), אשר הוקמה בשנת 2005 לזכרו של החייל גבריא קשאני ז"ל, שנפל ביום י"ח תמוז תשל"ח בעת מילוי תפקידו. מטרתה המוצהרת של העמותה היו מתן עזרה לנזקקים, הקמת מכון להוצאת ספרים ומרכז חינוכי, הקמת מערך שיעורי עזר וכן הקמת בית כנסת שיישא את שם המנוח. הנאשם הוא אחיו של המנוח ושימש כיו"ר העמותה מאז הקמתה ועד למועד הגשת כתב האישום. משנת הקמתה ועד לשנת 2007 לא נרשמה כל פעילות בעמותה ובשנת 2007 החל הנאשם לפעול במסגרת העמותה. במהלך פעילות זו, שכר הנאשם משרד וכעשרים טלפניות (להלן: "מערך ההתרמה"). הטלפניות קיבלו מהנאשם רשימה של תורמים פוטנציאליים וכן דף המתאר את מצבו של החולה או הנזקק אשר עבורו יש להתרים את הכסף. הנאשם הנחה את עובדי מערך ההתרמה כי אין לסווג את התרומות הנאספות באופן פרטני לזכותו של נזקק זה או אחר, אלא יש לאספם בחשבון אחד ללא הפרדה ברורה. הנאשם אסף מידע אודות שמותיהם של חולים ונזקקים (להלן: "המתלוננים" או "הנזקקים"), ופנה אליהם תוך שהוא מציע כי יתרים בעבורם סכומי כסף לשם טיפולים רפואיים נדרשים ולשם צרכים דחופים אחרים. הנאשם הציע למתלוננים כי יעביר לזכותם מידי חודש סכום כסף קבוע או תלושי מזון (להלן: "הקצבה החודשית"). המתלוננים, בשל מצבם הבריאותי והכלכלי הנואש, הסכימו להצעתו של הנאשם וקיבלו אותה. הנאשם לא מסר למתלוננים את

החלק הארי של הכסף המשוער שגייס עבורם באמצעות מערך ההתרמה.

4. במהלך השנים 2007-2009, במסגרת פעילות העמותה, הנאשם באמצעות מערך ההתרמה התרים אנשים שונים (להלן: "התורמים"), תוך שהוא פורש בפניהם את מצבם העגום של המתלוננים, ועל ידי כך אסף עבור המתלוננים סכומי כסף גדולים העולים על סכום ההקצבה החודשית. הנאשם לא הביא לידיעת התורמים כי רק חלק קטן מתרומתם הגיע לידי המתלוננים וכי את יתרת סכום התרומה הוא העביר למטרות אחרות.

5. חמישה מהאישומים בהם הורשע הנאשם (אישומים 2-6 בכתב האישום) דומים באופן ביצועם והשוני ביניהם נוגע לזהות המתלוננים ולסכומים שהועברו לידיהם מתוך הכספים שהותרמו. להלן אפרט בקצרה את ששת האישומים בהתאם לממצאים ולסכומי המרמה המפורטים בהכרעת הדין כדלהלן:

א. באישום השני מערך ההתרמה התרים עבור הקטין א.ב. אשר סובל ממחלה נדירה בכבד ובכליות (להלן: "א.ב." או "הקטין"). כפי שקבעתי בהכרעת הדין (פסקה 57 להכרעת הדין), העמותה התרימה עבור א.ב. במשך ארבעה חודשים סכום של כ- 480,000 ₪ כאשר לאחר ניכוי הוצאות החברה נותר בידי העמותה סך של 160,000 ₪ אותו היה על הנאשם להעביר לידי הוריו של א.ב. מהסך הנ"ל הועברו לידי הוריו של הקטין 5,000 ₪ כך שהיקף המרמה באישום זה עומד על 155,000 ₪.

ב. באישום השלישי התרים מערך ההתרמה למר יעקב דיין (להלן: "דיין"), חולה בשחמת הכבד תרומות לצורך השתלת הכבד לה הוא נזקק. כפי שקבעתי בהכרעת הדין (שם פסקה 62), הנאשם התרים עבור מר דיין 380,000 ₪, כך על פי הודאתו. בהליך בוררות שהתנהל בין הנאשם לבין מר דיין השיב הנאשם סך של 250,000 ₪ בנוסף לסך של 10,000 ₪ שהועברו לידי מר דיין במהלך תקופת ההתרמה, כך שלמעשה סכום התרומה בניכוי הוצאות העמותה הועברו לידי מתלונן זה.

ג. באישום הרביעי גייסה העמותה כספים עבור ילדיו של מר אריה אליהו (להלן: "אליהו"), בן ובת בגילאי 11 ו-15 (להלן: "הילדים") הסובלים ממחלת לב ונזקקו לניתוח לב בחו"ל. בהתאם לאמור בהכרעת הדין (שם פסקה 65), סך כספי התרומות אשר לא הגיעו לצרכי הילדים עמד על סך 126,500 ₪.

ד. באישום החמישי הותרמו כספים עבור מר יעקב ויזמן (להלן: "ויזמן") הסובל ממחלת סרטן ומבעיות בליבו. על פי האמור בהכרעת הדין, באישום זה היה מעורב עובד בעמותה, חתנו של ויזמן, מר אביעד שטרית (להלן: "שטרית"), אשר היה איש הקשר בכל הנוגע לתרומות שנאספו. על אף זאת, החלטתי כי הנאשם בהיותו מנהל העמותה נושא באחריות גם ביחס לאישום זה. על פי הראיות שהוצגו בבית המשפט הגעתי למסקנה כי סכום התרומות שלא הגיעו לידי ויזמן עומד על סך 58,000 ₪.

נא.

ה. האישום השישי מתייחס לגב' ט.י. אלמנה בת 41 ואם ל- 12 ילדים (להלן: "האלמנה"). הנאשם הציע לאלמנה כי העמותה תגייס עבודה תרומות שיסייעו לה לחתן את ילדיה. האלמנה שיתפה פעולה עם מערך ההתרמות לאחר שהובטח לה כי ההתרמות לא תבוצענה באמצעות הטלפון כדי שפרטיותה לא תפגע. על פי הראיות שהוצגו הגעתי למסקנה כי באישום זה לא הועברו לידי האלמנה 58,000 ₪. יוצא איפה כי סך התרומות שנאספו בידי העמותה ואשר לא הועברו ליעדן עומד על 397,500 ₪.

6. האישום השישי בו הורשע הנאשם (אישום 9 בכתב האישום) נוגע לפעילות מערך ההתרמה בניצוחו של הנאשם, במסגרתו, נשלחו לבתי התורמים טפסי התרמה בהם היו מפורטים מטרת ההתרמה והתורם נדרש למלא את פרטיו האישיים. בצדו האחורי של טופס ההתרמה הנ"ל, התבקש התורם למלא שלושה שמות של חולים או נזקקים בעבורם הוא מעוניין כי תאמר תפילה ע"י אנשי העמותה או אברכים מטעמה. בפועל לנאשם לא היתה כל כוונה כי תפילה זו אכן תאמר על ידי אנשי העמותה או מי מטעמה. אישום זה נלווה לעבירות דלעיל ומהווה נדבך נוסף לשיטת המרמה, אולם אין בו כדי להוסיף להיקף המרמה, שכן הסכומים שהגיעו לידי העמותה בעטיה של המרמה מושא אישום זה מגולמים בגוף האישומים דלעיל.

ראיות הצדדים לעונש

7. המאשימה הגישה שני תצהירי נפגע עבירה:

א. תצהירה של אמו של הקטין א.ב.

אמו של הקטין סיפרה על המחלה ממנה סובל א.ב. ועל המצוקה הכלכלית אליה נקלעו בעקבות זאת. האם תארה את עוגמת הנפש עם היודע לה כי העמותה התרימה עבור הקטין סכומי כסף רבים אשר לא הגיעו ליעדם והוסיפה כי על אף שהיו זקוקים לכסף רב בשל ההוצאות הרבות הקשורות במחלה, הם קיבלו מהנאשם סכומי כסף זעומים בלבד.

ב. תצהירם של מר אליהו ואשתו

מר אליהו כתב בתצהירו על השתלשלות המפגש וההכרות בינו לבין הנאשם, על ההתרמות שבוצעו עבור ילדיו ועל השיחות הרבות שנאלץ לשוחח עם הנאשם במטרה לנסות ולקבל לידי את הכסף שהותרם. לדברי מר אליהו הסכומים אותם לא העביר הנאשם לידי ילדיו גבוהים בהרבה מהסכומים שבית המשפט קבע בהכרעת הדין וציין כי כנגד הנאשם מוגשת תביעה אזרחית בגין כך.

אשתו בתצהירה סיפרה על הקושי הכרוך בגידול שני ילדים חולי לב ואת שברון הלב והאכזבה ממעשי של הנאשם. לדבריה הם תלו את יהבם בנאשם ובשל כך חשפו בפניו מסמכים רפואיים בעלי תכנים רגישים ביחס למצבם של הילדים והכל בתקווה שיקבלו לידיהם את הכספים הדרושים לצורך ניתוח

הילדים. אם הילדים הוסיפה כי לאחר שדבר מעשיו של הנאשם התגלה, הם פנו לעמותות אחרות במטרה לגייס לילדים תרומות, אולם הדבר לא צלח שכן תורמים טענו באוזני הטלפניות כי כבר תרמו לילדים אלה ולא רצו לתרום שוב.

8. מטעם הנאשם העידו אשתו, הגב' קשאני ועוד חמישה עדי אופי: מר דוד רביבו, הרב שמואל פנחסי, מר אליהו בביוף, מר ירון אשכנזי ומר ניב טל (להלן: "העדים").

גב' קשאני סיפרה כי היא נשואה לנאשם במשך למעלה מ-20 שנה, הם מגדלים יחדיו 8 ילדים, ובתם הבכורה עתידה ללדת בקרוב. בעדותה סיפרה על ההשפלות הרבות שעבר הנאשם לאחר שהתגלה דבר המרמה. לדבריה כרוזים נשלחו לחנות אביה באחת השכונות בירושלים והיו ניסיונות לפתות את הנאשם באמצעות בחורה שנשלחה לצורך כך. עוד ציינה כי מר דיין (המתלונן באישום 3), היה מרבה להתקשר אליה ולהשפיל אותה. לדבריה במהלך החקירה ולאחר מעצרו של הנאשם הגיעו שוטרים לביתם וביצעו חיפושים לעיני הילדים תוך שהם הופכים את כל תכולת הבית. העדה הוסיפה כי בעקבות כל אלה היא חלתה ואף הציגה מסמכים המעידים על גידול בגזע המוח ממנו היא סובלת בשנים האחרונות (נ/3).

העדים הנוספים סיפרו על הנאשם שהוא איש חסד, נדבן ידוע אשר סייע להם, כל אחד על פי צרכיו. עוד מסרו העדים כי הנאשם ואשתו היו ידועים בביתם הפתוח לרווחה ובמעשי החסד הרבים שעשו. הרב פנחסי המשמש כדיין בבית דין לממונות סיפר כי הנאשם היה שותף לעשיית צדקה בעיר ותמיד היה נכון לעזור לכל נזקק, והגיש מסמך כתוב בלוגו של בית הדין המעיד על כך (נ/1), כמו כן הוגש מכתב הוקרה מבית ספר ברמות בצירוף המחאה מצולמת של העמותה על תרומה שתם הנאשם לשני תלמידי בית הספר (נ/2).

טיעוני הצדדים לעונש

9. בטיעוניה לעונש הדגישה ב"כ המאשימה את החומרה הרבה במעשיו של הנאשם וביקשה כי בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם לכל אחד מהאישומים בהם הורשע הנאשם, כאשר לדבריה המתחם ההולם את האישומים 2-6 נע בין 6 ל-24 חודשי מאסר והמתחם ההולם לאישום 9, שהוא נלווה למרמה המרכזית נע בין מאסר מותנה למספר חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה עמדה על הערך החברתי שנפגע כתוצאה ממעשיו של הנאשם ועל הפגיעה בחופש הרצון והבחירה של התורמים. בנוסף עמדה על הפגיעה באמון הציבור ובמערך ההתרמות. לדידה יש להטיל על הנאשם עונש מרתיע ומשמעותי שיביא לידי ביטוי את מעשיו המתוכננים שנעברו מתוך בצע כסף.

ב"כ המאשימה התייחסה לאישום הנוגע למר דיין וטענה כי הכספים שמסר הנאשם למר דיין במסגרת הליך הבוררות אינם יכולים להיחשב לו כתיקון נזק ולכן לא ניתן לזקוף זאת לזכותו.

בסופו של יום ולאחר שהמאשימה שקלה את עברו הנקי של הנאשם, את מצבה הבריאותי של אשתו, את חלוף הזמן

מעת ביצוע העבירות והתנהלות המשטרה ביחס לאישום 3, סברה ב"כ המאשימה כי יש למקם את עונשו של הנאשם בחלק שמתחת לאמצע המתחם כך שסך הכל יוטלו על הנאשם שלוש שנות מאסר לריצוי בפועל, מאסר מותנה ופיצוי בסך מאות שקלים.

10. ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם נשוי ואב לשמונה ילדים ללא עבר פלילי שעובד מזה כשנה וחצי בחברת הגיחון בעבודה יציבה וקבועה. לדבריו אין מדובר במי שהקים עמותה בחטא ושלשל לכיסו כספים מתוך בצע כסף, אלא על עמותה שקמה עוד בשנת 2001 ולאורך כל השנים עזרה ותמכה בנזקקים. לדבריו העובדה שהכספים לא חולקו למטרות שלשם הוקמה העמותה אינה מצביעה על בצע כסף. ב"כ הנאשם הפנה לדברי העד אשכנזי, אשר ציין כי נתינתו של הנאשם היתה ללא גבולות וביקש ללמוד מכך על מעשיו. הנאשם ניסה לעזור יתר על המידה בתקווה שיוכל לעזור לכל דכפין ובשל כך הסתבך.

עוד טען ב"כ הנאשם כי הנאשם עבר עינוי דין קשה שבא לידי ביטוי באופן ניהול החקירה והתיק. כמו כן הנאשם נענש ענישה חברתית שבאה לידי ביטוי בכישלון שחוו בנותיו בשידוכים, בהשמצות שלו ברבים ובניסיון לפתות אותו על ידי פרוצה.

לטענת ב"כ הנאשם על בית המשפט לשקול לעונש את מחדלי החקירה ואת התנהלות החוקרת שהייתה אמונה על חקירת התיק כפי שבאה לידי ביטוי בהכרעת הדין.

ב"כ הנאשם סבר כי יש לראות את מכלול העבירות כאירוע אחד ובהתאם לקבוע מתחם עונש הולם לכל האישומים בהתבסס על נתוני התיק ונסיבות המרמה וביקש שלא יוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל.

ביחס לפיצוי טען ב"כ הנאשם כי בחשבון העמותה נתפסו ₪ 1,100,000 שהועברו לידי מפרק העמותה לפני שנתיים, כך שהיה ניתן לתקן את כל הנזקים באמצעות אותם כספים ומכל מקום נזקה של משפחת דיין תוקן עוד לפני שהוגש כתב אישום.

11. בוש ונכלם נשא הנאשם דברים בפני בית המשפט, והביע חרטה על מעשיו. הנאשם סיפר באריכות על הסבל וההשפלות שעבר ועל האיומים וההטרדות מצד משפחת דיין ועל כך שהותקף ואושפז בעקבות זאת. הנאשם ציטט את הכתוב בספר משלי "מזדה ועוזב ירוחם" (משלי כ"י י"ג) וציין כי הוא מודע לכך שפעל בפזיזות והאופן בו הוא ניהל את העמותה היה לא תקין. לדבריו כיום הוא יכול להדריך ולהזהיר ראשי עמותות במעשיהם שכן הוא למוד ניסיון מהסבל שעבר במשך חמש שנים. הנאשם ביקש סליחה על מעשיו והצהיר בפני בית המשפט כי לא יחזור על מעשיו לעולם ושלא יעסוק יותר בעמותות.

דין והכרעה

12. כמצוות תיקון 113 לחוק, עלי לקבוע תחילה האם עסקינן באירוע אחד או במספר אירועים. הנאשם הורשע

בביצוע 6 עבירות של קבלת דבר במרמה שבוצעו כלפי חמישה מתלוננים שונים, על פני מספר חודשים (חודשי ההתרמה עבור כל נזקק). המאשימה סברה שיש לקבוע כי מדובר בשישה אירועים שונים ובהתאם לקבוע מתחם לכל אירוע, בעיקר בשל השוני בזהות הקורבנות.

13. בית משפט העליון דן בשאלה האמורה ואין תמימות דעים ביחס לשאלה זו. גישה אחת היא גישתם של כב' השופטת ברק-ארז וכב' השופט פוגלמן בע"פ 4913/10 ג'אבר נ' מדינת ישראל (מיום 29.10.2014) (להלן: "ע"פ ג'אבר") לפיה ניתן לטעון כי כל עבירות המרמה בהן הורשע הנאשם במסגרת ששת האישומים מהוות אירוע אחד בגדרו יש לקבוע מתחם אחד כולל של ענישה הולמת. גישה שניה היא גישתם של כב' השופט דנציגר בע"פ ג'אבר וגישתו של כב' השופט ג'ובראן בע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 27.8.2014) לפיה אף שמדובר בשישה אישומים שהמעשים בגדרם בוצעו במסגרת אותו מיזם עברייני, הרי ניתן להפריד בין המעשים ומשכך יש לקבוע מתחם נפרד לכל אחד מהאישומים.

14. מצאתי כי במקרה שלפני, למרות ריבוי המעשים וריבוי העבירות, יש לקבוע כי מדובר באירוע אחד, זאת, בשל הדמיון בין המעשים, ההופך את התנהלות הנאשם למסכת אחת. פירוק המעשים לגורמים וניסיון לקבוע מתחמים נפרדים לגבי כל אישום הוא מלאכותי ודווקא בכך יש כדי להפחית מחומרת המעשים שנעברו והראיה הכוללת של האירוע. לפיכך, כאמור, אני רואה במסכת כולה **אירוע אחד**, ועל כן אקבע **מתחם אחד רחב המתחשב בריבוי המעשים וריבוי העבירות**.

מתחם העונש ההולם

15. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון המנחה בענישה, היינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

16. הערכים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשיו של הנאשם הם חופש הרצון, חופש הבחירה וחופש הפעולה של המרומה, שנשללו ממנו בעקבות מעשה המרמה. נקבע, כי מרכז הכובד של הפגיעה בעבירה של קבלת דבר במרמה "אינו מצוי ברכיב הנסיבתי 'דבר', אלא בקיומו של קשר סיבתי בין המרמה לבין קבלת ה'דבר': "שאם היו נפרשות בפני המרומה כל העובדות לאשורן, אפשר שהיה פועל, או שחייב היה לפעול ... אחרת מכפי שפעל" (בע"פ 8573/96 מרקדו נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 18.12.97, בפסקה 76).

17. הנאשם חטא כלפי שניים, הראשונים אלה הם המתלוננים- אותם נזקקים אשר השליכו את יהבם על הנאשם ומסרו לידי מידע רגיש ואישי אודות מצבם הבריאותי והכלכלי על מנת לקבל את כספי הצדקה, אשר קיבלו רק מקצתם, והשניים הם התורמים, אשר חופש הרצון והבחירה שלהם נפגע, כאשר הם הולכו שולל ע"י הנאשם שמסר להם כי כספי התרומות מיועדים עבור חולה ספציפי אשר זקוק לניתוח השתלה דחוף. כפי שעולה מהודעות חלק מהתורמים, אילו ידעו את הדברים לאשורם, לא היו תורמים לעמותה.

18. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 ט' לחוק), בין היתר יש לתת את הדעת לשיקולים הבאים:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירה;** ניכר כי הושקע תכנון רב על מנת לבצע את המרמה. הנאשם יצר מערך התרמה מיומן אשר הפעיל מספר טלפניות בשתי משמרות כל יום במשך חמישה ימים בשבוע. לא בכדי כספי התרומות לא הופרדו וסווגו לפי מהות ההתרמה, דבר אשר אפשר לנאשם לעשות בכספים כרצונו.

ב. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה;** כפי שקבעתי בהכרעת הדין, הנאשם היה מנהל העמותה ומקבל ההחלטות בה. בהכרעת הדין דנתי בחלקו של שטרית וקבעתי כי אכן שטרית היה פעיל בעמותה ולא שימש עובד זוטר, יחד עם זאת אחריותו של הנאשם כמנהל העמותה הוכחה מעל לכל ספק וביצוע העבירות נעברו על ידו.

ג. **הנזק שאמור היה להיגרם מביצוע העבירה והנזק שנגרם בפועל;** הנאשם באמצעות מערך ההתרמה התרים עבור אותם מתלוננים במשך שלוש שנים סכומים רבים אשר רק חלק קטן מהם הועברו לידי הנזקקים. יחד עם זאת, ועל אף שדחיתי את טענת ההגנה לפיה הכספים נשמרו עבור אותם נזקקים למועד אחר, שכן כפי שנקבע בהכרעת הדין הכספים יועדו למטרות אחרות כגון בניית בית כנסת, חלוקת סלי מזון ועזרה לאברכים (ר' פסקה 88 להכרעת הדין). אולם בפועל, כפי שעלה מעדויות המתלוננים, אף אחד לא נזקק להשתלה או הליך טיפולי אשר הצדיק העברת מלוא הסכום לידי באופן מידי, ובסופו של דבר בחשבון העמותה נמצא סכום כסף נכבד (₪ 1,100,000) אשר יש בו כדי לפצות על הנזקים שנגרמו.

ד. **הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות;** על אף דבריה של ב"כ המאשימה מהם עולה כי הנאשם פעל מתוך בצע כסף, אני סבורה אחרת וגם ניסוח כתב האישום אינו מלמד על כך. נהפוך הוא, לאחר שמיעת הראיות בתיק התברר כי הנאשם פעל כפי שפעל אך למטרות ציבור ולא על מנת להעשיר את עצמו או את קרוביו והנאשם אף לא קיבל משכורת בגין ניהול העמותה. יחד עם זאת, הנאשם פעל באופן מודע על מנת להאדיר את שמו, עשה בכספים כאילו היו שלו ובחר למי לחלקם על אף שלא יידע את התורמים על כך. על נסיבות דומות הביע דעתו כב' השופט ד' חשין בשבתו בבית משפט העליון בע"פ 11445/05 **דוד רוט נגד מדינת ישראל** (מיום 22.6.2006):

"טענת המערער כי לא פעל מתוך מניע של תאוות בצע, כי אם מתוך שאיפה לרצות את הסובבים אותו - לקוחות הבנק והממונים עליו - בשל הפגם האישייתי שכונה לעיל "ריצוי ופיצוי", אין בה כדי לגרוע מהעובדה שהוא ביצע במודע את עבירות הגניבה והמרמה הסדרתיות, שנמשכו על פני כשש שנים, מתוך מניע אנוכי. חז"ל

כבר עמדו על כך כי "אין אדם חוטא ולא לו" (בבלי, בבא מציעא, ה"ע"ב). כלומר, חזקה על אדם שלא יחטא אם ההנאה שתצמח מהעבירה תהיה של אחרים בלבד. חזקה זו אולי אינה עומדת תמיד במבחן המציאות, אלא שבענייננו, המערער עצמו טוען כי הפיק טובת הנאה מביצוע העבירות, בכך שסיפק את הצורך שלו בריצוי אחרים. כן אין לכחד, כי בתחושה האינטואיטיבית שלנו, הפגם המוסרי במעשהו של מי ששלח ידו בכספם של אחרים מתוך מניע של תאוות בצע, ייתפס בדרך כלל כחמור יותר מזה של מי שחטא בחטא זה למען העשרת הזולת. ואולם, על כך יש להוסיף כי אילו פעל המערער מתוך מניע של התעשרות עצמית, היה מקום להחמיר את עונשו בצורה משמעותית" (ההדגשות שלי ח.מ.ל.).

19. הפסיקה אשר הגישה ב"כ המאשימה וממנה ביקשה ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת שונה בתכלית ממקרה זה, שכן הנאשם לא הקים את העמותה בעבירה, לא קיבל לידיו כספים מתוך בצע כסף ומתוך רצון להעשיר את עצמו.

כך לדוגמה ת"פ 1259/01 **מדינת ישראל נגד אפל באום ואח'** (מיום 25.11.04) אליו הפנתה ב"כ המאשימה, דובר על נאשמים אשר הקימו עמותה בחטא, למטרת מרמה, כדי לגנוב את כספי התרומות. הקמת העמותה וגניבת כספיה היו מיזם פלילי משותף של שני הנאשמים שפעלו יחדיו למטרה עבריינית. הנאשמים ייסדו את העמותה במטרה להטות את כספי התרומות שנתרמו למען פליטי קוסובו ביום שידורים מיוחד בגלי צה"ל באמצעות העמותה שהוקמה על ידיהם, ובסופו של דבר לכיסם. ובנסיבות אלה גזר עליהם בית משפט המחוזי 4 שנות מאסר וקנס בסך 50,000 ₪.

יתר פסקי הדין אליהם הפנתה ב"כ המאשימה נוגעים לנאשמים עברייני מרמה, בעלי עבר פלילי רלוונטי ובהקיפי מרמה גבוהים מהמקרה הנדון:

ת"פ 47792-02-12 **מדינת ישראל נ' אקוה** (מיום 27.11.13) - הורשע נאשם בעל עבר פלילי במסגרת הסדר טיעון, בעבירות מרמה, ונדון לעונש של 4 שנות מאסר ופיצוי בסך 650,000 ש"ח בגין מרמה בסכום של 610,000 ש"ח.

ת"פ (ת"א) 5262-02-12 **מדינת ישראל נ' הררי** (27.9.12), הורשע הנאשם, בעל עבר פלילי, על-פי הודאתו, בעבירות מרמה רבות, בהיקף של כמיליון וחצי ₪. בית המשפט גזר על הנאשם 4.5 שנות מאסר לצד הפעלת מאסרים מותנים למשך 18 חודשים נוספים ופיצוי בסך 251,000 ש"ח.

20. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה במסגרתה הושתו על נאשמים בעבירות מרמה עונשים של עבודות שירות.

ע"פ 5102/03 **מדינת ישראל נ' קליין ואח'** בית משפט העליון דחה את ערעורו של מערער 2 (פלדה) אשר הורשע בשתי עבירות של שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וקבלת דבר במרמה על פי אותה הוראת חוק וכן הדחה בחקירה ונגזרו עליו 6 חודשי עבודות שירות, וכן עונש מאסר על תנאי וקנס כספי.

ת"פ 26727-09-10 **מדינת ישראל נגד ברכה** (מיום 10.9.14) הורשעה הנאשמת לאחר ניהול הוכחות, בעבירות מרמה רבות לרבות עבירות זיוף וגניבה בידי עובד, שעברה עת היתה מזכירה בעמותה המספקת שירותים לאוכלוסייה הזכאית לשירותי סיעוד, בהיקף של כ- 75,000₪ ונדונה לעונש של שישה חודשי מאסר שירוצה בעבודות שירות וקנס בסך 7,500₪.

21. לפיכך אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם** נע בין 8 ל- 30 חודשי מאסר.

העונש המתאים

22. בבואי לשקול את העונש המתאים לנאשם יש לשקול בין היתר את הנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה אשר מפורטות בסעיף 40יא.

א. **"הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו והפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם.**
הנאשם החל לעבוד לראשונה בחייו בעבודה קבועה ורציפה בחברת הגיחון ושליחתו למאסר תפגע במקור פרנסתו. כמו כן אשתו של הנאשם חולה והנאשם תומך ומטפל בה, כך ששליחת הנאשם לעונש מאסר תפגע בנאשם ובבני משפחתו ושיקול זה מהווה נסיבה להעמיד את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של המתחם.

ב. **"הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו".** הנאשם כתוצאה מביצוע העבירה ידע השפלות רבות, איומים ואף הותקף ונפצע כתוצאה מכך. כפי שהעידה אשתו של הנאשם, שידוכי בנותיו נפגעו, ונשלחו לביתם ולחנותו של אביה מודעות המשמיצות את הנאשם.

ג. **"נטילת אחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב".** על אף שהנאשם הודה במעשים בעת חקירתו במשטרה ושיתף פעולה עם חוקריו, הוא ניהל את התיק בבית המשפט והמתלוננים חלקם אנשים חולים נאלצו להתייבב ולהעיד. אין לזקוף לחובתו של הנאשם את ניהול ההליכים, מה גם שבסופו של יום הוא זוכה משלושה אישומים וכן סכומי המרמה אותם קבעתי היו נמוכים מהסכומים שבכתב האישום, אולם הנאשם אינו זכאי להקלה לה זכאים מי שחסכו זמן שיפוטי ועוגמת נפש מהעדים.

בדברו האחרון התחרט הנאשם חרטה גמורה על מעשיו ואף הביע את רצונו ללמד ראשי עמותות כיצד לפעול ובכך למנוע מעשים דומים בעתיד.

ד. **"מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה"** - הנאשם לא השיב למתלוננים את הכספים המגיעים להם למעט משפחת דיין, לה הושבו הכספים במסגרת בוררות אולם כאמור בחשבון העמותה נתפסו כספים אשר יכולים לפצות על הנזקים שנגרמו.

ה. **"התנהגות רשויות אכיפת החוק"** - כפי שהבהרתי בהכרעת הדין (פסקה 62 סיפא להכרעת הדין)) מצאתי טעם לפגם בהתנהגות רשויות אכיפת החוק אשר חרף דבריו של הנאשם בדבר התנהגותה של משפחת דיין וביחס לחלקו של מר שטרית בביצוע המעשים לא חקרה המשטרה את משפחת דיין ואנשיה ולא את מר שטרית, אף שהיה זה הדבר המתבקש לעשות ואני מוצאת בכל אלה, להוות נסיבה משמעותית להעמיד את עונשו על הרף הנמוך של מתחמי הענישה אותם קבעתי (ר' עפ"ג 47221-07-14 **אבשלומוב נגד מדינת ישראל** (מיום 30.10.14)).

ו. "חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה" -העבירות בוצעו בשנים 2007-2009, כך מאז ביצוע העבירות חלפו למעלה מ-5 שנים.

23. לענייננו, מדובר בנאשם אשר ביצע את המעשים תוך ניהול עמותה שנוסדה למטרות צדקה וחסד. לצורך ביצוען, התרימה העמותה עבור נזקקים באמצעות מערך ההתרמה כספים רבים תוך הצגת מצג שווא לתורמים כי הכספים אותם הם תורמים מיועדים למטרה הספציפית שהוצגה להם. העמותה התרימה עבור מספר נזקקים כל שנה, הבטיחה לתורמים כי יתפללו עבור קרוביהם בתמורה לתרומתם. רק מקצת הכספים הועברו ליעדם וההבטחה לתפילה לא מומשה. מדובר בפעילות שיטתית לאורך זמן, כלפי נפגעים רבים, במסגרת פעילות זו נאספו כספים בסכומים גבוהים הגם שמעשיו של הנאשם לא נעשו מתוך בצע כסף, ניכר כי רצונו של הנאשם היה להתהלך בחוצה של עיר כברון נדבן אשר בקופתו סכומי כסף רבים והוא ינדבם על פי שיקול דעתו וכעולה על רוחו ללא קשר למטרה לשמם הכספים הותרמו. במכלול השיקולים כאשר לחומרא אני שוקלת את משך הזמן הרב בהם התרימה העמותה כספים, את ניצול מצוקתם של הנזקקים וניצול מצבם לצורך השגת תרומות ומאידך אני שוקלת כי הנאשם נעדר עבר פלילי, לא לקח לכיסו דבר, תרומתו הרבה לנזקקים כפי שהעידו עליו עדי האופי, את חלוף הזמן, מצבה הקשה של אשתו וחרטתו הכנה של הנאשם החלטתי כי העונש המתאים לנאשם מצוי ברף הנמוך של המתחם.

24. ב"כ המאשימה ביקשה שאטיל על הנאשם פיצוי למתלוננים. שקלתי את הבקשה והחלטתי להימנע מכך. הטעם לכך הוא שפעולות הנאשם לא גרמו להתעשרות עצמית. יתר על כן, העובדה שבחשבונות העמותה נתפס סכום של 1,100,000 ₪ שהועבר לידי מפרק העמותה עוד לפני שנתיים, הרי שכספי המרמה ניתנים להשבה.

25. אשר על כן אני גוזרת על הנאשם את העונשים כדלהלן:

א. 12 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו.

ב. שישה חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שלא יעבור במשך שנתיים מהיום על עבירת מירמה.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ו כסלו תשע"ה, 18 דצמבר 2014, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.